

Abstrakt

Přestože je Limes Romanus archeologicky zkoumán již téměř 150 let, jeho výstavba, postupné modifikace a funkce samotná jsou stále předmětem odborné debaty. Na základě antických pramenů lze předpokládat, že klíčovou úlohu při jeho vyměřování a výstavbě hráli tzv. *agrimensores*, kteří k ní používali jednoduchý geodetický nástroj zvaný *groma*. Z toho lze usuzovat, že prostorové vztahy mezi jednotlivými prvky limitu byly diktovány vzájemnou viditelností mezi klíčovými lokalitami na bázi přímek.

Meritem prezentované práce jsou výsledky komplexní studie viditelnosti na Odenwaldském Limitu (SRN) a Antoninově valu (UK). Na jejich základě jsou v kombinaci s dalšími prostorovými analýzami v prostředí GIS určeny klíčové lokality z pohledu vyměřování limitu, které pak někdy sloužily i jako centra správy hraničního pásma. Sledovány jsou prostorové vztahy mezi vybranými lokalitami, distribuce jednotek v kontextu krajinného reliéfu a vztah jednotlivých prvků limitu ke krajinným dominantám a komunikačním uzlům (nejen) v období vlády císaře Antonine Pia v provinciích *Britannia* a *Germania Superior*. Dále jsou v práci řešena témata jako signální komunikace nebo definice krajinného umístění jednotlivých prvků limitu – věží, pevností, pevnůstek, limitních cest a lineárních bariér.

Cílem prezentované práce je zasadit výsledky zmíněných analýz do kontextu dostupného archeologického poznání a podhalit tak odpovědi na obecné otázky: jak měl systém Limes Romanus fungovat a za jakým účelem byl vybudován. V závěru práce je nabídnuto srovnání obou zkoumaných příkladů systému Limes Romanus.

Klíčová slova: Limes, prostorové analýzy, Antoninův val, Odenwaldský limes